

Νίκος Λυγερός

«Ο πόλεμος ίσως είναι διέξοδος»

Ο καθηγητής στο πανεπιστήμιο της Λιόν και στρατηγικός σύμβουλος του ελληνικού και του κυπριακού υπουργείου Εξωτερικών μιλά για την κατάσταση στη Μέση Ανατολή, τα ελληνοτουρκικά και το Κυπριακό

Ακούγοντας κάποιος τον Νίκο Λυγερό, καθηγητή στο πανεπιστήμιο της Λιόν και στρατηγικό σύμβουλο του ελληνικού και του κυπριακού υπουργείου Εξωτερικών, να μιλά για τη σημερινή κατάσταση στη Μέση Ανατολή ή για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και το Κυπριακό, μπορεί να τον χαρακτηρίσει «πολεμοχαρή» ή «κυνικό».

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗ ΜΑΡΟΥΛΑ ΠΛΗΚΑ

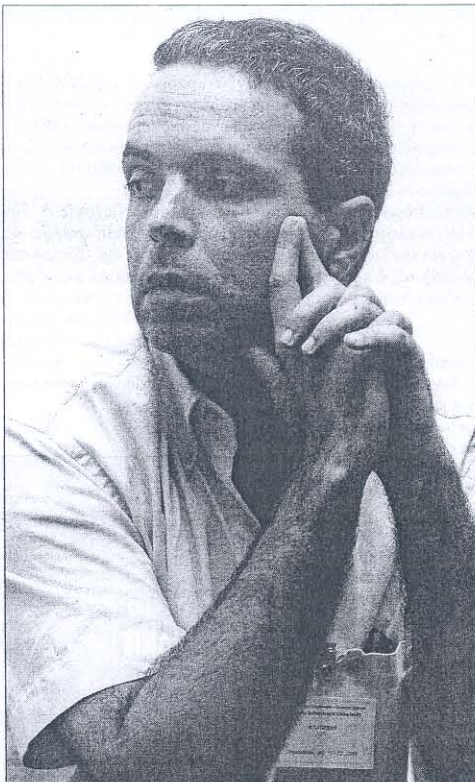
Είναι ένας από εκείνους που εντυπώθηκαν στο σχέδιο Ανάν από την πρώτη έως την πέμπτη εκδοχή του, η οποία και απορρίφθηκε τελικά από τους Ελληνοκύπριους, χαρακτηρίζει «ανούσια» την τακτική της Ελλάδας στα ευρωτουρκικά και δεν κρύβει ότι ίσως η διέξοδος για τη Μέση Ανατολή να είναι αυτό που συμβαίνει σήμερα, δηλαδή ο πόλεμος. Είτε συμφωνεί είτε διαφωνεί κάποιος, αυτές οι απόψεις δεν παύουν να έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Σήμερα η Μέση Ανατολή ζει μία από τις μεγαλύτερες εμπόλεμες κρίσεις. Υπάρχει κάποια στρατηγική ικανή να επιφέρει την ειρήνη σε αυτήν την πολυάσπρη περιοχή;

Πάντα υπάρχει, το θέμα είναι η επιλογή της κατάλληλης στρατηγικής τη σωστή ώρα. Για μένα τα ερωτήματα είναι «μήπως συμφέρει αυτό που γίνεται τώρα και τις δύο πλευρές αυτήν την στιγμή»; Στη στρατηγική χρησιμοποίηση συχνά τις θεωρίες του Κλάουσεβιτς. Είναι λάθος προσέγγιση να θεωρούμε ότι η ειρήνη είναι το σταθερό σύστημα. Το σταθερό σύστημα είναι ο πόλεμος και κάπου-κάπου έχει και ανάπαυλες που λέγονται ειρήνη. Αν ζούσαμε στο Λίβανο, θα βλέπαμε ότι οι φάσεις ειρήνης είναι σπάνιες. Το ίδιο ισχύει και για το Ισραήλ. Άρα όλα η περιοχή γεωστρατηγικά θεωρείται «κόκκινη». Είναι σαν να έχεις φιάλα παντού και κάποιος να ανάβει ένα τσιγάρο. Για αυτό επαναλαμβάνω ότι το ερώτημα για μένα είναι αν αυτό που βλέπουμε να συμβαίνει σήμερα μήπως είναι η καλύτερη επιλογή για τη στρατηγική που υπάρχει και για τις δύο πλευρές. Το Ισραήλ θέλει τη σύγκρουση, η Χεζμπολά το ίδιο.

Τότε η λεγόμενη διεθνής κοινότητα τι μπορεί να κάνει;

Για ποια διεθνή κοινότητα μιλάμε; Ο καθένας έχει τους «δικούς» του

“

Όταν έχεις ένα ναρκοπέδιο, κανονικά πρέπει να βγάλεις τις νάρκες μία-μία. Υπάρχει όμως και άλλος τρόπος για να το καθαρίσεις; το ανατινάξεις...

«Δεν έχουμε ευρωπαϊκή τακτική. Η Κύπρος εντάχθηκε το 2004 και χρησιμοποιεί πολύ περισσότερο το ευρωπαϊκό πλαίσιο από εμάς».

στην περιοχή και κανείς δεν συμφωνεί με τον άλλον.

Αν κατάλαβα σωστά υποστηρίζετε ότι σε αυτή τη φάση δεν υπάρχει καμία διέξοδος από την κρίση;

Όχι, νομίζω ότι αυτό που συμβαίνει μπορεί να είναι τελικά η διέξοδος. Όταν έχεις ένα ναρκοπέδιο κανονικά πρέπει να βγάλεις τις νάρκες μία-μία. Υπάρχει όμως και άλλος τρόπος για να το καθαρίσεις: το ανατινάξεις. Τότε όλοι βλέπουν τη βόμβα και ακούν το θόρυβο, αλλά δεν καταλαβαίνουν ότι αυτό ξεκαθαρίζει όλο το πλαίσιο.

Να περάσουμε στα του οίκου μας. Παιζάτε σημαντικό ρόλο

στην απόρριψη του σχεδίου Ανάν. Δικαιώνεται αυτή η τακτική της κυπριακής κυβέρνησης;

Το σχέδιο «Ανάν 5» ήταν πολύ «απλό» για μένα, διότι έπρεπε να κοιτάξω τι γίνεται και με το στρατιωτικό ζήτημα. Πολλοί δεν το είχαν διαβάσει και στη συνέχεια ανακάλυπταν σταδιακά ότι, για παράδειγμα, τα τουρκικά ήταν υποχρεωτικά στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ότι μετά από μια άδεια 48 ωρών οι Τούρκοι είχαν δικαίωμα να κάνουν στρατιωτικές ασκήσεις στις ελεύθερες περιοχές, ότι το κοινοτικό κεκτημένο περιόριζαν δραστικά και πολλά άλλα. Λειτουργώντας μέσα σε ένα μαθηματικό πλαίσιο, όταν έχουμε μια θεωρία, κοπάζουμε τα αναπαράδειγμα. Αν υπάρχουν αναπαράδειγμα, τότε η θεωρία δεν στέκει. Άρα καταρρέει όλο το σύστημα. Αυτό συνέβη με το σχέδιο Ανάν 5. Το ίδιο το σχέδιο έλεγε ότι, αν αποφασίσει μία από τις δύο κοινότητες ότι δεν το θέλει, δεν υπάρχει το σχέδιο και δεν υπάρχει. Αυτό είναι πολύ σημαντικό, γιατί θέλει να πει ότι δεν έχει επιπτώσεις.

Δεν υπήρξαν δηλαδή επιπτώσεις από τη απόρριψή του;

Υπήρξαν μόνο θετικές επιπτώσεις. Διότι τώρα η Κύπρος ως κράτος - μέλος της Ε.Ε. μπορεί και διαμορφώνει ισότιμα με τους άλλους εταίρους το διαπραγματευτικό πλαίσιο της Τουρκίας. Απαιτεί την εφαρμογή του πρωτοκόλλου τελωνειακής ένωσης και αυτή η διεκδίκηση για το άνοιγμα των λιμανιών και των αεροδρομίων της Τουρκίας θα ήταν εντελώς ανέφικτη υπόθεση, εάν γινόταν δεκτό το σχέδιο Ανάν 5, διότι η Κύπρος δεν είχε δικαίωμα βέτο. Σε κάθε περίπτωση το ποιο σημαντικό για την Κύπρο είναι η ένταξη στην Ε.Ε. με τη βοήθεια της Ελλάδας, χωρίς ειδικές ρήτρες και με ισότιμη ψήφο. Και σήμερα βλέπουμε την Κύπρο να διεκδικεί πολύ περισσότερα πράγματα από την Ελλάδα, σε σχέση με την Τουρκία στο διαπραγματευτικό πλαίσιο. Η Ελλάδα δεν διεκδικεί τίποτα.

Υποστηρίζετε δηλαδή ότι ακολουθούμε ήπια τακτική έναντι της Τουρκίας;

Δεν είναι ήπια αλλά ανούσια. Δεν χρησιμοποιεί και δεν αξιοποιεί το ευρωπαϊκό πλαίσιο. Η Ελλάδα προσπαθεί να φανεί ήπια σε όλους τους τομείς και τελικά καταφέρνει μερικές

φορές να εκνευρίζει τους συμμάχους της. Εγώ έχω επαφές με Γάλλους και όταν έρχεται ο Γάλλος στρατιωτικός και λέει: «Εσείς στην Ελλάδα έχετε προβλήματα; Δεν έχετε. Τότε γιατί τον στρατό που είχατε στην Κύπρο τον βάλατε στην Θράκη και γιατί ενσχύεται το Αιγαίο, γιατί μιλάτε για γκρίζες ζώνες;», εμείς ως Έλληνες τι να πούμε; Ότι ο Γάλλος στρατιωτικός είναι πλιθιος που κάνει αυτές τις ερωτήσεις ή ότι ξέρει από δορυφορικά μέσα πού είναι ο στρατός μας; Άρα το μήνυμα που στέλνουμε είναι λάθος, διότι όλοι θεωρούν ότι εμείς έχουμε προβλήματα, για παράδειγμα, με την Αλβανία και όχι με την Τουρκία. Το ίδιο εσφαλμένα μηνύματα στέλνουμε και προς την Τουρκία. Πρέπει να αναδιοργανώσουμε, λοιπόν, το πολιτικό πλαίσιο έτσι ώστε να αποτελούμε πράγματι έναν σεβαστό αντίπαλο.

Άρα υποστηρίζετε ότι ακολουθούμε λανθασμένη τακτική...

Εγώ υποστηρίζω ότι δεν έχουμε ευρωπαϊκή τακτική. Και είναι κρίμα, γιατί υπάρχουν ορισμένες κινήσεις, δεν είναι ότι δεν υπάρχουν. Δεν υπάρχει όμως το γενικό πλαίσιο που να συντονίζει όλες αυτές τις κινήσεις για να ενεργοποιούμε σωστά το ευρωπαϊκό υπόβαθρο. Γιατί, εδώ που τα λέμε, είμαστε από το 1981 στην Ε.Ε. Και αυτό που για μένα είναι λίγο αδιανόητο είναι ότι η Κύπρος εντάχθηκε το 2004 και χρησιμοποιεί πολύ περισσότερο το ευρωπαϊκό πλαίσιο από εμάς.

Η ελληνική διπλωματία όμως υποστηρίζει ότι αυτή η τακτική, δηλαδή η στέρηση της ευρωπαϊκής πορείας της Τουρκίας, εξασφαλίζει τα εθνικά μας συμφέροντα.

Εγώ αποδέχομαι αυτήν την προσέγγιση μόνο αν είναι για επικοινωνιακούς λόγους. Ας υποθέσουμε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση λέει ότι στη συνέχεια των ενταξιακών διαπραγματεύσεων της Τουρκίας. Αυτή η στρατηγική δεν καταρρέει;

Καταρρέει, αλλά δεν βοηθάει εμείς στην κατάρρευση της...

Και εφόσον δεν θα φταίμε εμείς, ποιο θα είναι το όραμά μας μετά; Δεν υπάρχει όραμα. Στο χώρο της διπλωματίας δεν μας πειράζει να λέμε διάφορα. Σημασία έχει τι κάνουμε.